

Stanisław KOZIEJ

OBRONNOŚĆ PAŃSTWA

**CZ.1. PODSTAWY
I ŚRODOWISKO
BEZPIECZEŃSTWA**

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

LITERATURA:

- 1) **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2014;**
<http://www.bbn.gov.pl/ftp/SBN%20RP.pdf>
- 2) **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, 1997;**
http://koziej.pl/wp-content/uploads/2015/07/konstytucja_rzeczypospolitej_polskiej.pdf
- 3) **Ustawy o powszechnym obowiązku obrony oraz o stanach nadzwyczajnych (o stanie klęski żywiołowej, o stanie wyjątkowym i o stanie wojennym)**
- 4) **Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego, BBN, Warszawa 2013:** <http://www.spbn.gov.pl/>
- 5) **Koncepcja obronna Rzeczypospolitej Polskiej, MON, Warszawa 2017;**
http://www.mon.gov.pl/d/pliki/dokumenty/rozne/2017/06/korp_web_13_06_2017.pdf
- 6) **Podstawy bezpieczeństwa narodowego (państwa), red. naukowa J. Pawłowski, ASzWoj, Warszawa 2017**
- 7) **Polska w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego, red. naukowa M. Pietraś, K.A. Wojtaszczyk, ASPRA-JR, Warszawa 2016**

- 1) **Strategia bezpieczeństwa narodowego RP. Pierwsze 25 lat, red. naukowa R. Kupiecki, WCEO, Warszawa 2015**
- 2) **S. Koziej: Rozważania o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym Polski w latach 2010-2015 w wystąpieniach i referatach szefa BBN, Oficyna Wyd. Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2016;**
http://www.lazarski.pl/fileadmin/user_upload/oficyna/O_bezpieczenstwie_narodowym_Polski_okladka.pdf
- 3) **S. Koziej, Rozmowy o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym Polski w latach 2010-2015 w wywiadach i komentarzach szefa BBN, Oficyna Wyd. Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2016;**
http://www.lazarski.pl/fileadmin/user_upload/oficyna/ksiazki/Rozmowy_o_bezpieczenstwie_Koziej.pdf
- 4) **S. Koziej, Studia o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym i międzynarodowym w latach 2010 – 2015 w publikacjach i analizach szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Oficyna Wydawnicza Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2017**
- 5) **S. Koziej, MINI-ESEJ O OBRONIE. Jak bronić Polski?**
<http://koziej.pl/wp-content/uploads/2018/01/Esej-o-obronie10.01.pdf>
- 6) **S. Koziej – materiały dydaktyczne i bieżące publikacje na stronie www.koziej.pl**

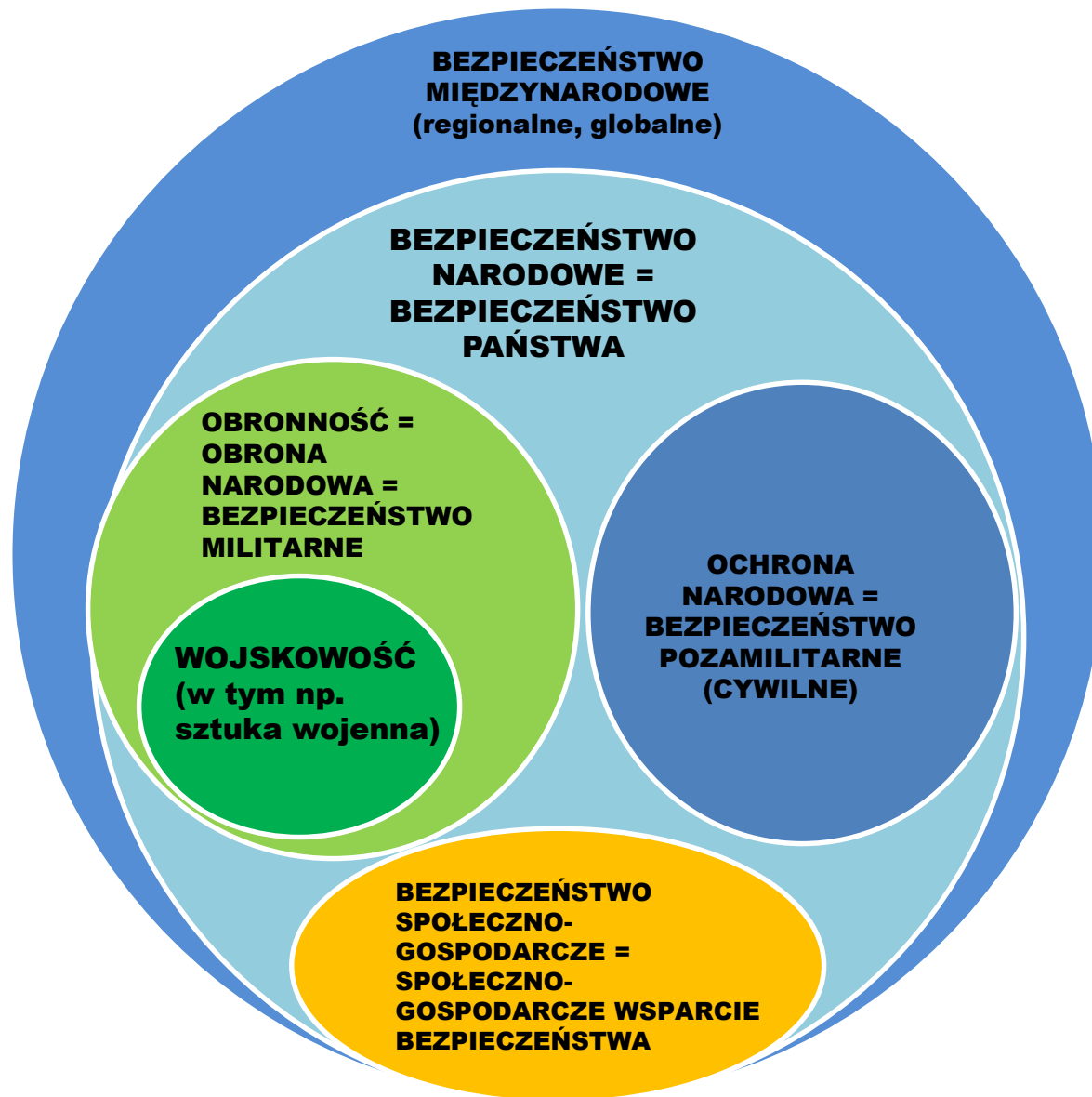
**PODSTAWY
BEZPIECZEŃSTWA,
W TYM OBRONNOŚCI**

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) danego podmiotu w niepewnym środowisku, przy zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów.

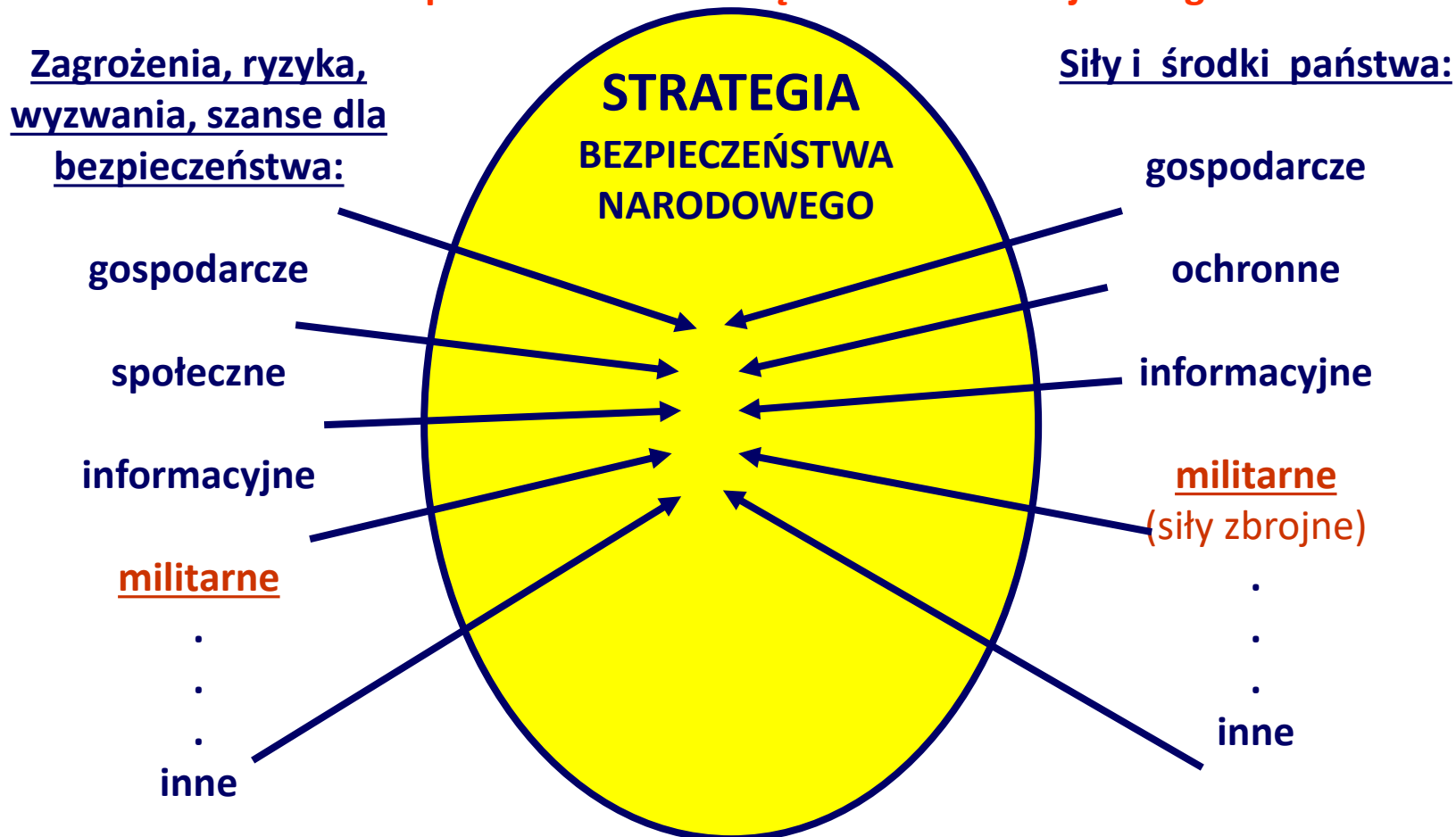
Pojęcie bezpieczeństwa

- **Bezpieczeństwo w sensie statycznym - jako stan braku zagrożeń dla podmiotu, stan spokoju, pewności (stan obiektywny i subiektywny: uświadomiony i nieświadomiony)**
- **Bezpieczeństwo w sensie dynamicznym (działanie podmiotu na rzecz bezpieczeństwa) – jako proces osiągania i utrzymywania stanu braku zagrożeń i swobody działania**

BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA = BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

Strategia BN: jak wykorzystać wszystkie siły i środki państwa
do przeciwstawienia się wszelkim rodzajom zagrożeń?

OBRONNOŚĆ = OBRONA NARODOWA = BEZPIECZEŃSTWO MILITARNE = CZĘŚĆ BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Strategia obronności (ON): jak wykorzystać wszystkie siły i środki państwa do przeciwstawienia się zagrożeniom militarnym?

Zagrożenia, ryzyka,
wyzwania, szanse dla
bezpieczeństwa

gospodarcze

społeczne

informacyjne

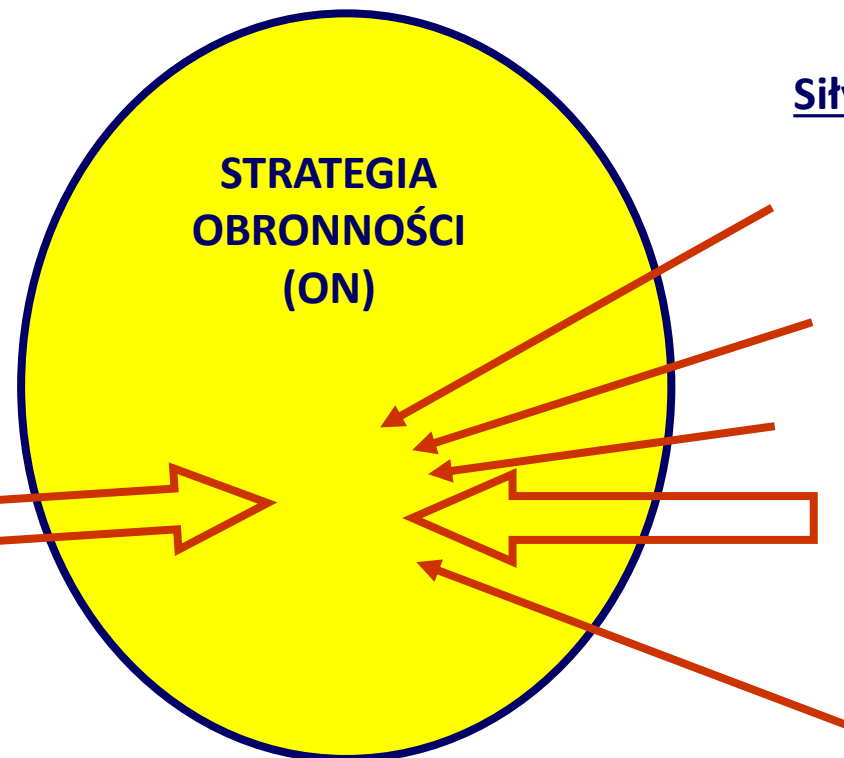
militarne

·

·

·

inne

Siły i środki państwa

gospodarcze

ochronne

informacyjne

militarne

·

·

·

inne

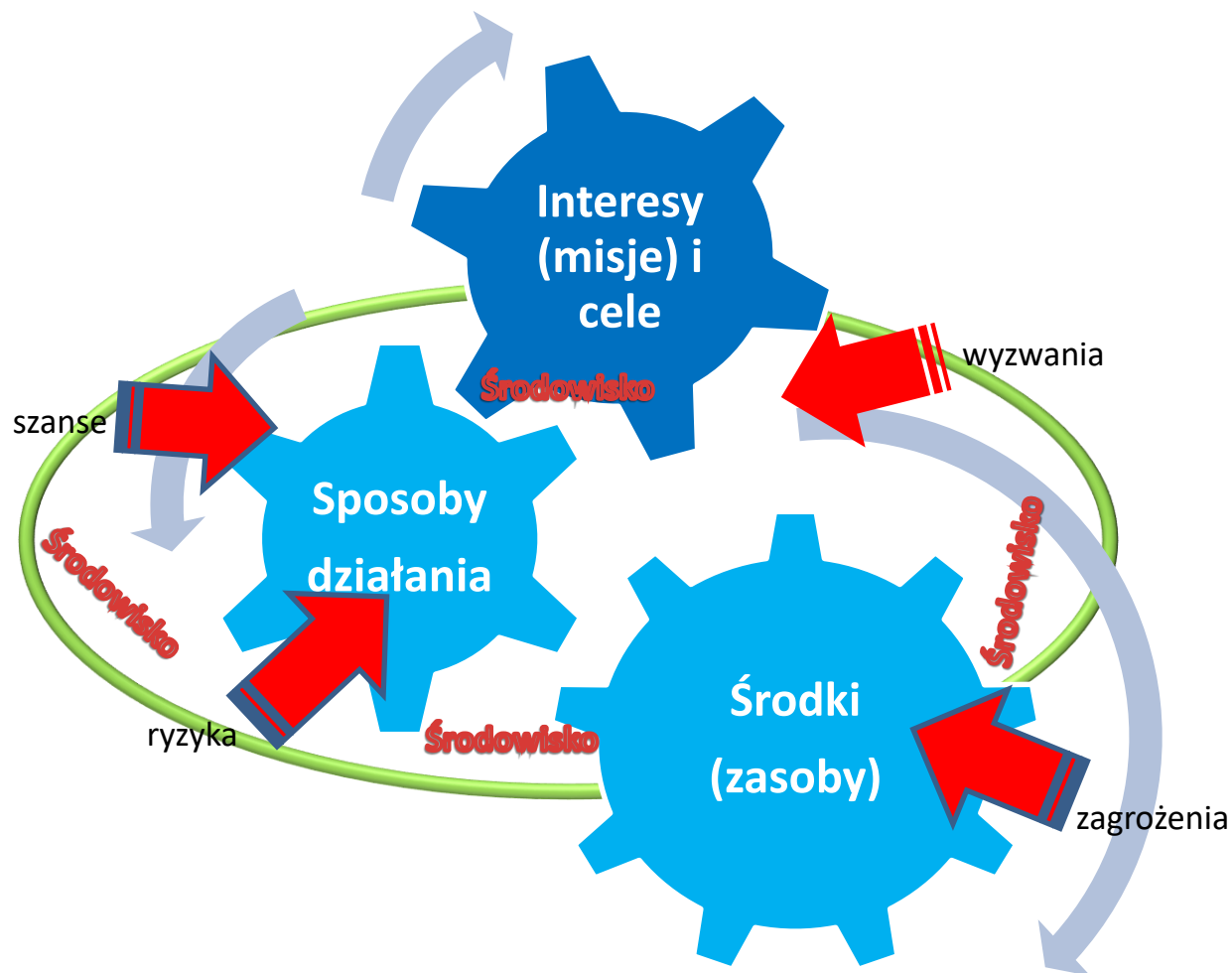
Typologia bezpieczeństwa

Kierowanie bezpieczeństwem narodowym	DZIEDZINY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO																	
	Obronna			Ochronna			Społeczna						Gospodarcza					
	SEKTORY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO																	
	dypłomatyczny	militarny	wywiadowczy	kontrwywiadowczy	prawa i porządku publicznego	ratownictwa	kulturowy	edukacyjny	socjalny	demograficzny	migracyjny	...	finansowy	energetyczny	transportowy	infrastruktury krytycznej	środowiska naturalnego	...
	Transsektorowe obszary bezpieczeństwa (np. cyberbezpieczeństwo; bezpieczeństwo antyterrorystyczne)																	
	Podmioty bezpieczeństwa narodowego realizujące strategiczne zadania BN (operacyjne---wspierające)																	
Prezydent, Rada Ministrów	MSZ --- MON MSW	MON --- MSW MSZ	AW SWW	ABW SKW	MSW (Policja, SG, BOR), MS (SW) --- MAC, CBA, Prokuratura	MSW (PSP OC) --- MAC, MŚ	MKiDN --- MEN, podmioty publiczne i niepubliczne, SiOS*	MNiSz WMEN --- MKiDN , uczelnie, szkoły publiczne i niepubliczne, SiOS*	MPiPS , --- MZ, ośrodki państwowe i samorządowe, SiOS*	MPiPS --- MZ, SiOS*	UDSC --- MAC, MSW	...	MF --- MG, MRRiR W MSP MRR MTBiG M	MG --- MSP	MTBG M --- MG	MTBG M --- MG MSP	MS --- podmioty państwowe i samorządowe, SiOS	...

BEZPIECZEŃSTWO JAKO PROCES

Istota strategii = kompozycja interesów (i celów) oraz środków (zasobów) i sposobów, warunkowana przez środowisko (zewnętrzne i wewnętrzne warunki) strategiczne

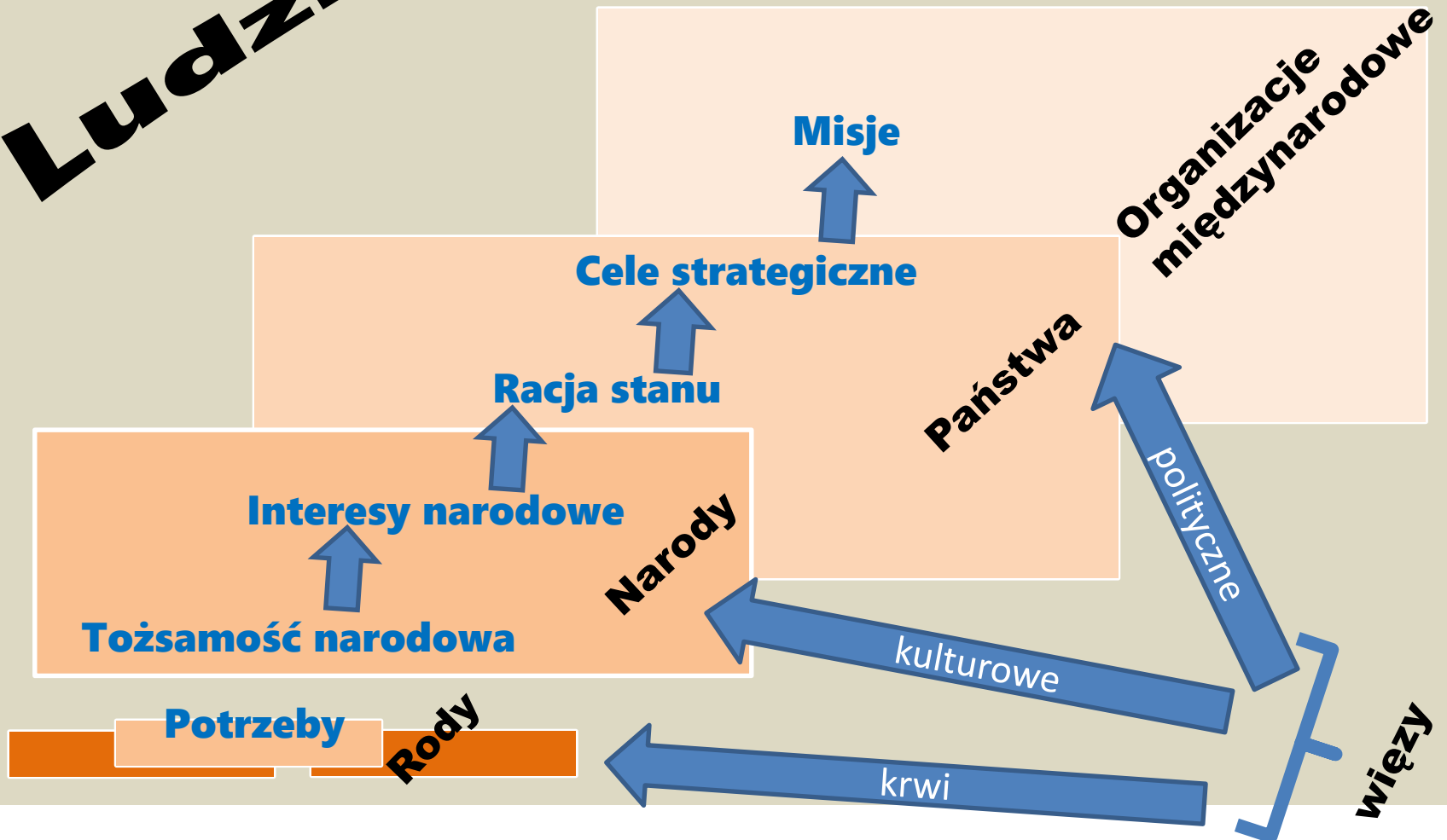

Kluczowe kategorie pojęciowe

- **interesy (narodowe), misje organizacji oraz wynikające z nich cele,**
- **środowisko (warunki) - szanse, wyzwania, ryzyka, zagrożenia,**
- **konceptcje - zasady i sposoby działań,**
- **systemy bezpieczeństwa – zasoby podmiotu wydzielone do realizacji przyjętych koncepcji, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowane.**

Ludzkość

Spółeczeństwo globalne?

Warunki bezpieczeństwa - szanse

- **Szanse** – okoliczności sprzyjające realizacji interesów oraz osiągnięciu celów.
- **Sztuka dostrzegania i wykorzystywania szans!!!**

Warunki bezpieczeństwa -ryzyka

- **Ryzyko** – związane z aktywnością podmiotu (planowaną lub realizowaną); stopień prawdopodobieństwa spowodowania niekorzystnych dla podmiotu skutków działania w dziedzinie bezpieczeństwa.
- **Sztuka redukowania ryzyka!!!!**
Opanowywanie ryzyka (zarządzanie ryzykiem): korygowanie balansu między celami, środkami i sposobami działania poprzez modyfikowanie któregoś z tych elementów.

Warunki bezpieczeństwa - wyzwania

- **Wyzwania** – dylematy decyzyjne, przed jakimi stoi podmiot (społeczność międzynarodowa, państwo) w rozstrzyganiu spraw bezpieczeństwa.
 - w korzystnych warunkach mogą stwarzać dodatkowe szanse, w niekorzystnych – mogą rodzić dodatkowe zagrożenia.

Warunki bezpieczeństwa - zagrożenia

- **Zagrożenia** – pośrednie lub bezpośrednie destrukcyjne oddziaływanie na podmiot.

- potencjalne i realne;
- subiektywne i obiektywne;
- zewnętrzne i wewnętrzne;
- militarne i niemilitarne (polityczne, ekonomiczne, społeczne, informacyjne, ekologiczne itp.)

Kryzysy i konflikty

- **Kryzys** – to szczególny (nadzwyczajny i niekorzystny), odbiegający od normalnego, stan podmiotu
- **Konflikt** – to szczególny (konfrontacyjny) typ relacji podmiotu z otoczeniem, z innym podmiotem
- **Wojna** – jako konflikt: zorganizowana przemoc zbrojna jednostek politycznych przeciwko sobie (kłopoty z tą kategorią: zimna wojna, wojna z terroryzmem itp.)

Koncepcje bezpieczeństwa

- **Koncepcja bezpieczeństwa zawiera ogólne zasady i myśl przewodnią (zamiar) postępowania podmiotu (przygotowania i prowadzenia działań) w dziedzinie bezpieczeństwa oraz zadania etapowe lub dziedzinowe prowadzące do osiągnięcia celów strategicznych**
- **Koncepcje operacyjne i preparacyjne (przygotowawcze)**

Doktryny

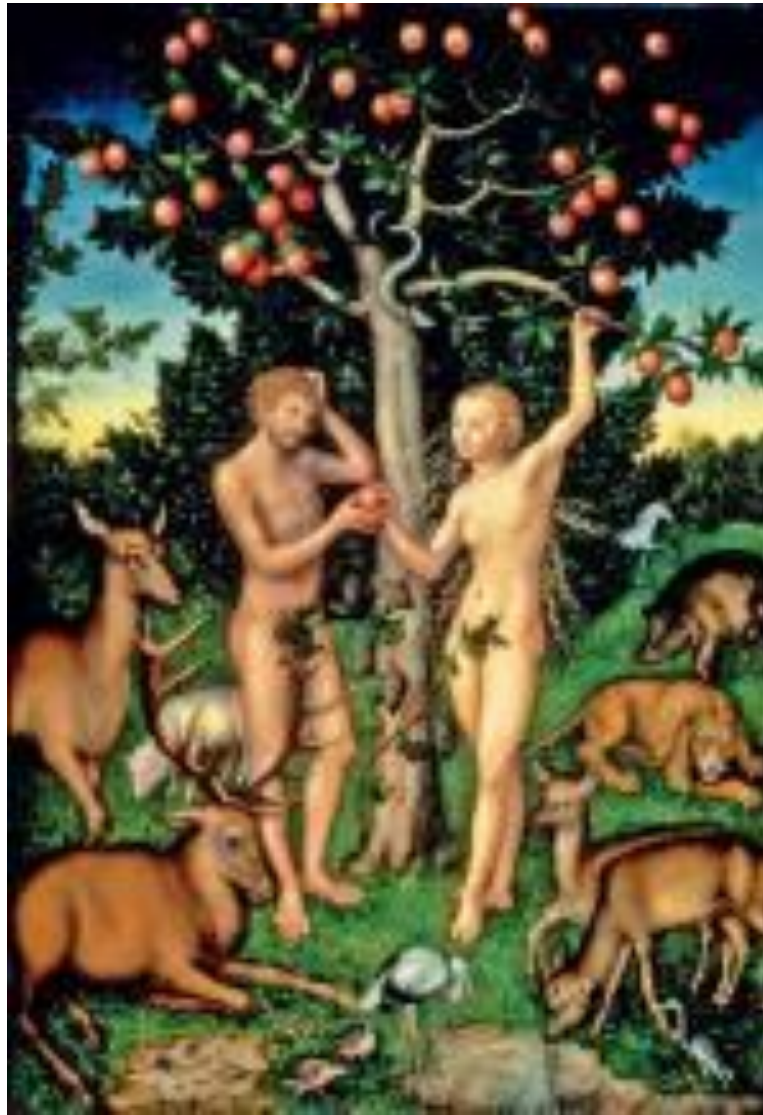
Doktryny - obowiązujące ustalenia (przepisy, instrukcje, regulaminy) dotyczące procedur przygotowania i działania konkretnych elementów systemu bezpieczeństwa.

Systemy bezpieczeństwa

- **System bezpieczeństwa** - to zasoby (siły i środki) wydzielone do zapewnienia realizacji interesów/misji w dziedzinie bezpieczeństwa, zorganizowane i przygotowane odpowiednio do charakteru zadań i warunków ich wykonywania

EWOLUCJA

BEZPIECZEŃSTWA

Źródło: Bridgeman Art Library: „Adam i Ewa”, obraz Lucasa Cranacha Starszego, 1526

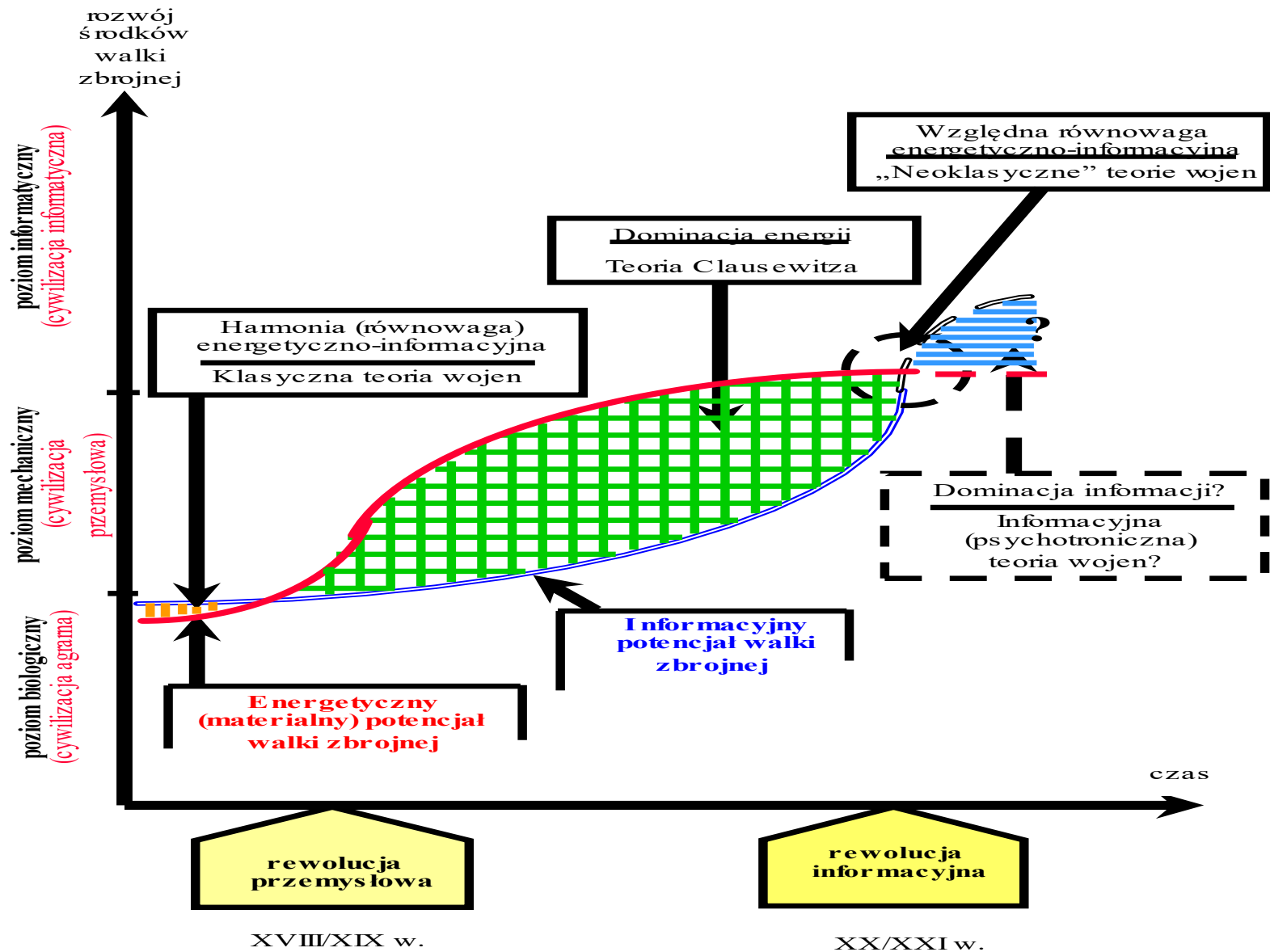
Geneza bezpieczeństwa

- **Historia bezpieczeństwa jest tak długa, jak długa jest historia ludzkości**
- **Biblijny raj - Adam i Ewa** (nie uświadomiony interes, brak celu, są wyzwania i zagrożenia - brak koncepcji i systemu bezpieczeństwa)
- **Kain i Abel** (błędnie zdefiniowany interes i cel oraz błędna koncepcja bezpieczeństwa, wraz z jej wykonaniem)
- **Potop biblijny - Noe** (dobrze określony interes i cel, prawidłowa koncepcja i skuteczny system bezpieczeństwa w postaci arki)

Ewolucja uwarunkowań bezpieczeństwa

- **Koncepcja fal cywilizacyjnych (Toffler)**
- **Materialny (energetyczny) i niematerialny (informacyjny) wymiar bezpieczeństwa**
- **Epoka **agrarna** - równowaga energetyczno-informacyjna na poziomie biologicznym**
- **Epoka **industrialna** - dominacja energii**
- **Epoka **informacyjna** - zmierzanie do równowagi energetyczno-informacyjnej**

Ewolucja warunków bezpieczeństwa (na przykładzie sztuki wojennej)

KONCEPCJE BEZPIECZEŃSTWA

Wojna jako kategoria polityczna

Clauzewitz:

Wojna to dalszy ciąg polityki prowadzonej innymi środkami, a mianowicie środkami przemocy zbrojnej.

Źródła wojen

- **Personalne**

- **Agresywność charakteru przywódców, błędy w ocenie, niezdolność komunikowania się**

- **Państwowe/społeczne**

- **Niedemokratyczność państw, polityka wewnętrzna, rywalizacja między grupami i klasami społecznymi**

- **Międzynarodowe**

- **Rywalizacja państw, anarchia, brak arbitra światowego lub regionalnego, gra sił**

Kategoryzacja wojen

- **Wojna nieograniczona (totalna): pobicie i okupacja**
- **Wojna ograniczona: politycznie, przestrzennie, co do sił (w tym hybrydowa)**
- **Wojna domowa (obecnie ich umiędzynarodowienie)**
- **Zimna wojna**

Wojna jako usprawiedliwione narzędzie polityczne

- **Uzasadniony (uprawniony formalnie i moralnie przekonujący) powód: np. odparcie agresji**
- **Uprawnione kierownictwo (np. Rada Bezpieczeństwa ONZ)**
- **Publiczne wypowiedzenie**
- **Słuszny zamiar (np. obrona)**
- **Proporcjonalność użycia siły (szkody spowodowane przez wojnę powinny być tego warte)**
- **Ostateczność (po wyczerpaniu innych środków)**
- **Racjonalna szansa na sukces (nie awanturnictwo)**

Usprawiedliwione zasady prowadzenia wojny

(kodyfikacja w czterech konwencjach genewskich z 1949 r. i dwóch protokołach dodatkowych z 1977 r.)

▪ Rozróżnianie

- **Kombatanci – tylko oni mogą być obiektem celowego ataku**
- **Niekombatanci – powinni być chronieni na ile tylko można, mogą być ofiarami tylko przypadkowych, nieintencjonalnych ataków**

▪ Proporcjonalność

- **atak powinien być proporcjonalny do militarnej wartości celu (obiektu)**
- **Unikać zadawania nadmiernego cierpienia i używania najokrutniejszych broni**

Koncepcje zapewniania bezpieczeństwa

- **Liberalne** (eksponowanie roli instytucji międzynarodowych)
 - **Bezpieczeństwo zbiorowe (wyrzeczenie się działań zbrojnych, nieuchronność dyskredytacji agresora)**
 - **Kontrola zbrojeń i rozbrojenie (ABM, START, CFE, NPT itp.)**
- **Realistyczne** (eksponowanie roli siły państw)
 - **Równoważenie sił (przez wysiłki wewnętrzne lub sojusze)**
 - **Odstraszanie (założenia: decydenci działają racjonalnie, zagrożenie zniszczeniem jest duże, istnieje alternatywa dla wojny)**

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA

Istota strategii

Strategia – świadomie ustalony i przyjęty sposób (metoda) ustanawiania i osiągnięcia celów przez dany podmiot

a) *w wąskim znaczeniu: ... przy użyciu siły*

b) *w pierwotnym, jeszcze węższym znaczeniu: ... przy użyciu siły zbrojnej*

Geneza strategii

- ***Strategia (grec.)*** – dowodzenie siłami zbrojnymi sprawowane przez naczelnego (najwyższego) dowódcę (***strategos – grec.***)
- ***Strategia: przygotowanie i wykorzystanie bitwy dla celów wojny***
- ***Taktyka: uszykowanie na polu walki, prowadzenie bitwy***

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości dla celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) dla celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa dla zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu dla zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów (kryzysów)

Klasyki teorii strategii

- **Sun Tzu – „psycholog” wojny, lis wojny, strategia pozasiloowych rozstrzygnięć, strategia informacji**
- **Tukidydes – „polityk” wojny, wojna w stosunkach międzynarodowych**
- **Clausewitz – filozof i „fizyk” wojny, strategia masy, energii**
- **Jomini – „matematyk” wojny**
- **Ludendorff – strategia wojny totalnej**
- **Liddell Hart – neo-Sun-Tzu, judo, wytrącenie z równowagi, działania pośrednie**
- **Beaufre, Brodie – teoretycy odstraszania nuklearnego i kompleksowego podejścia (comprehensive approach)**

Klasyki praktyki strategicznej

- **Militiades – Maraton (siła miejsca)**
- **Epaminondas – Leuktry, Mantinea (tworzenie siły)**
- **Aleksander Macedoński (operacje połączone)**
- **Hannibal – Kanny (manewr okrążenia)**
- **Cezar (kampanie)**
- **Napoleon (mistrz manewru: dziel i bij)**

Podsumowanie

**Bezpieczeństwo, w tym obronność,
to nieustanny, dynamiczny proces;
to nie stan uzyskany raz na długi
czas.**

**Dlatego dobra polityka
bezpieczeństwa, w tym obronna,
musi być oparta na ciągłości i
przewidywaniu.**

**POLSKA
JAKO
PODMIOT
BEZPIECZEŃSYWA**

Geostrategiczne położenie Polski

Morze Bałtyckie

ZACHÓD

Początki: Polska Piastów
Mocarstwo: Polska Jagiellonów
Upadek i rozbiory
Polska międzywojenna
Ubezłasnowolnienie w UW
Samodzielność lat 90.
Polska w NATO i UE

WSCHÓD

Sudety

Karpaty

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

STRATEGICZNY PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO
2010-2012

**RAPORT KOMISJI
STRATEGICZNEGO PRZEGLĄDU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**
2012

BIAŁA KSIĘGA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP
2013

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP
2014

DYREKTYWA OBRONNA 2015, PLANY, PROGRAMY

DOKUMENTY STRATEGICZNE

Cykl (procedura) strategiczny

- **Zdefiniowanie interesów i celów strategicznych**
- **Ocena środowiska strategicznego**
- **Sformułowanie operacyjnej koncepcji strategicznej**
- **Sformułowanie preparacyjnej koncepcji strategicznej (przygotowania, w tym transformacji zasobów strategicznych - systemu bezpieczeństwa)**

INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

Interesy narodowe - geneza

Korzenie (geneza) interesów narodowych tkwią w doświadczeniu historycznym:

- tożsamość narodowa,**
- położenie geostrategiczne,**
- bezpieczeństwo jako trwały, żywotny interes narodowy,**
- negatywne skutki „zapominania” o bezpieczeństwie (rozdrobienie dzielnicowe, rozbiory)**

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

- **niepodległość i nienaruszalność terytorium**
- **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**
- **dziedzictwo narodowe**
- **ochrona środowiska**

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja

art. 5.:

- państwo,
- obywatel,
- potencjał niematerialny (dziedzictwo, kultura)
- potencjał materialny (gospodarka, środowisko)

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- własny potencjał
- silne sojusze
- wolności i obowiązki obywatela
- ochrona obywatela i ludności
- bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy
- społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa

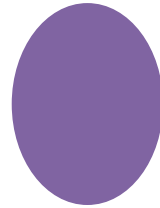
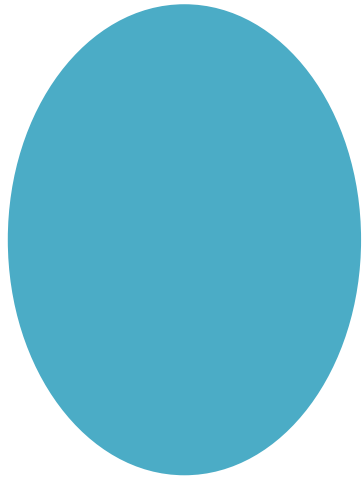
Cele: operacyjne i preparacyjne

PODSUMOWANIE

- **Bezpieczeństwo jako dynamiczny proces**
- **Cykl strategiczny**
- **Konstytucja – punktem wyjścia dla określania interesów narodowych**

Środowisko bezpieczeństwa

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://twitter.com/SKoziej)

WYMIAR GLOBALNY

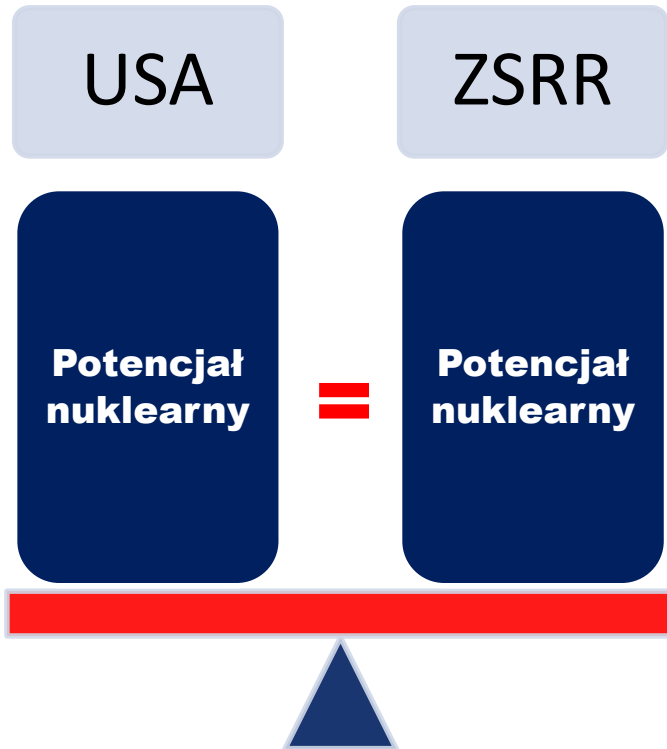
Współczesne środowisko bezpieczeństwa

- **Globalizacja**
- **Rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna
(rozpad świata
dwubiegunowego, ścieranie
się cywilizacji)**
- **Hybrydowość zagrożeń
(koniec ery pozimnowojennej)**

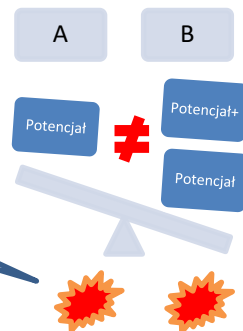
Synteza pozimnowojennych zmian środowiska bezpieczeństwa

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna - środowisko GLOBINFO** – zglobalizowane i uinformacyjnione, **sieciowe**
- **Rewolucja polityczna – asymetryzacja środowiska** - rozpad symetrycznego świata dwubiegunowego i erupcja asymetrycznych relacji bezpieczeństwa nuklearnego i konwencjonalnego
- **Rewolucja strukturalna - podmioty niepaństwowe, państwa problemowe (zbójce i upadłe), mocarstwa „wschodzące”**

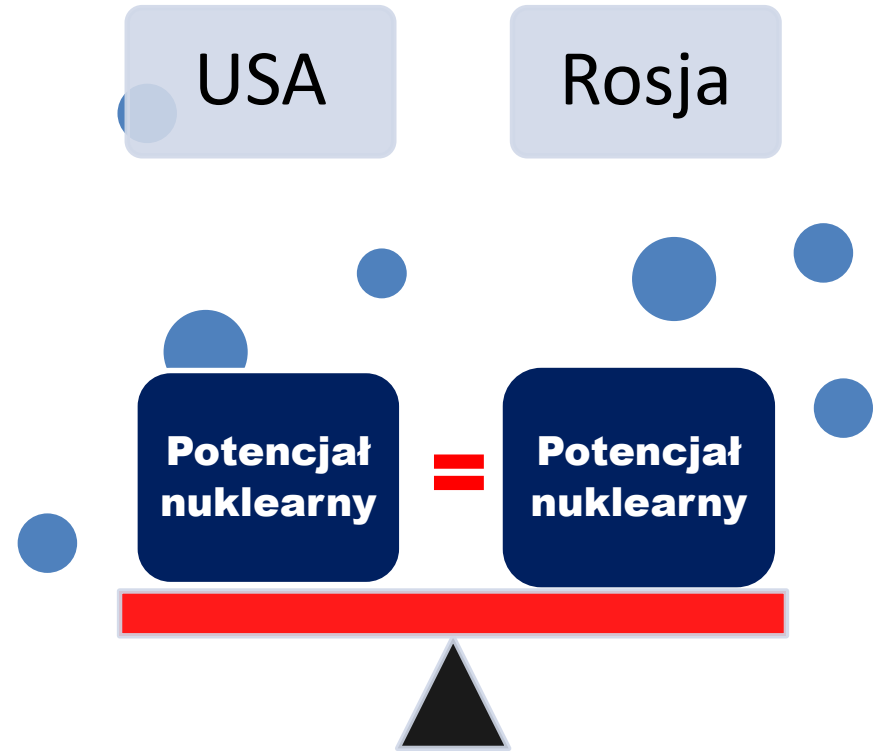
ZIMNA WOJNA (MAD = stabilność)

**Brak
równowagi
to katastrofa**

ERA POZIMNOWOJENNA (MAD+ryzyka asymetryczne)

Asymetryczne
podmioty i
ryzyka

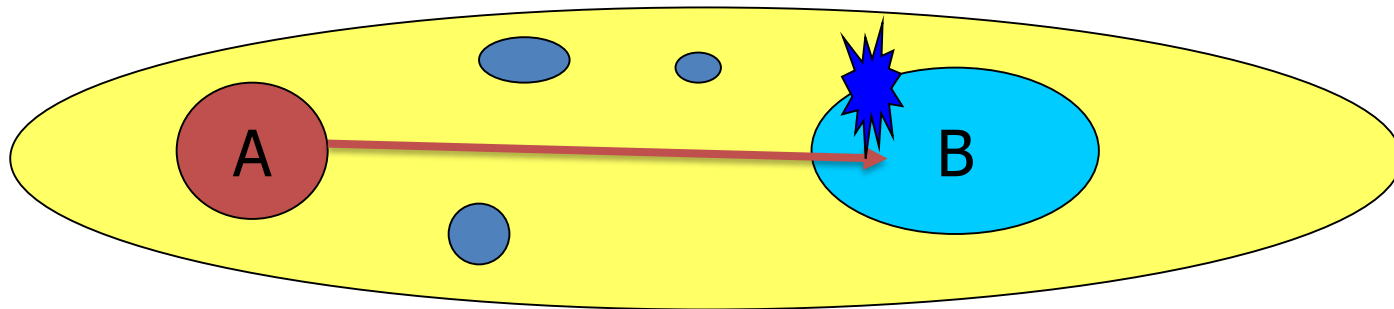
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

Istota terroryzmu

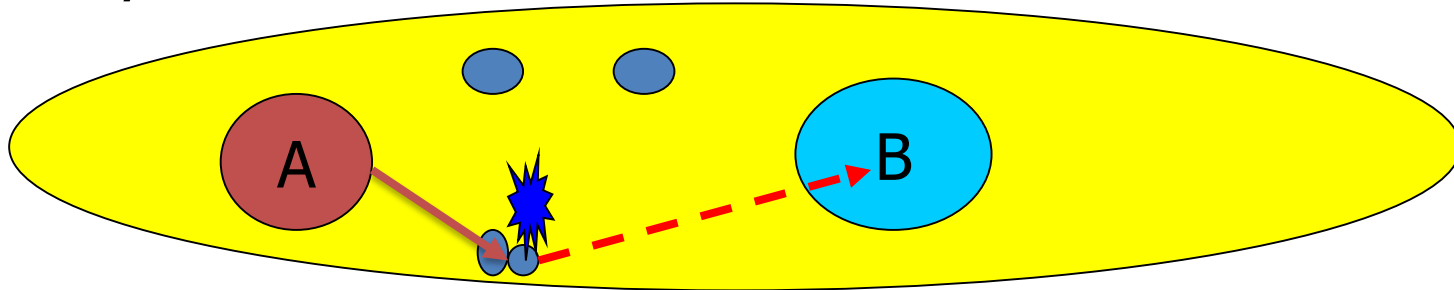
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika

Terroryzm – atakowanie otoczenia

Nowa jakość terroryzmu

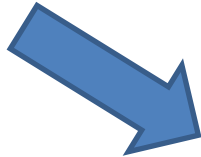
- **globalizacja i uinformacyjnienie – globalna sieć terrorystyczna**
- **prolifерacja fundamentalizmu i radykalizmu – terroryzm islamski, dżihadyzm?**
- **taktyka terroryzmu samobójczego**
- **terroryzm masowego rażenia: superterroryzm**
- **globalna sieć terrorystyczna – nowe, asymetryczne mocarstwo światowe ery informacyjnej?**

Państwo Islamskie

- **Wojna wewnątrzislamska**
- **Skutki nieudanych interwencji Zachodu w Iraku i Afganistanie**
- **Destabilizacyjne skutki „rewolucji arabskich” i interwencji Zachodu**
- **Nowa jakość: Państwo Islamskie - państwo terrorystyczne**
- **Gra interesów mocarstw globalnych i regionalnych**

Inne zagrożenia transnarodowe

- **Cyberzagrożenia: ataki na Estonię, Gruzję, starcia Chiny-USA**
- **Zagrożenia infrastrukturalne**
- **Zagrożenia energetyczne**
- **Kryzysy finansowe**
- **...**

Ruchy antyglobalistyczne

- **Anarchizm**
- **Radykalna lewica –
przeciw bogatym,
populizm**
- **Radykalna prawica -
neofaszyzm**

KLASYCZNE ZAGROŻENIA MIĘDZYPAŃSTWOWE

MIĘDZYPAŃSTWOWE KONFLIKTY GLOBALNE

Prawdopodobieństwo?

USA – Rosja?

USA – Chiny?

Chiny – Rosja?

Chiny - Indie?

Indie – Pakistan?

UE/NATO – Rosja?

REALNE KONFLIKTY

- **Półwysep Koreański – kryzys nuklearny**
- **Bliski i Środkowy Wschód:**
 - **Konflikt palestyńsko-izraelski + Iran – Izrael**
 - **Afganistan, Irak**

WYMIAR REGIONALNY

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

Wyzwania transatlantyckie:
niepewność co do USA?
Azja: Chiny, Korea Płn.

Wyzwania wewnętrzneuropejskie
(kryzys integracji, migracje, terroryzm wewnętrzneuropejski?)

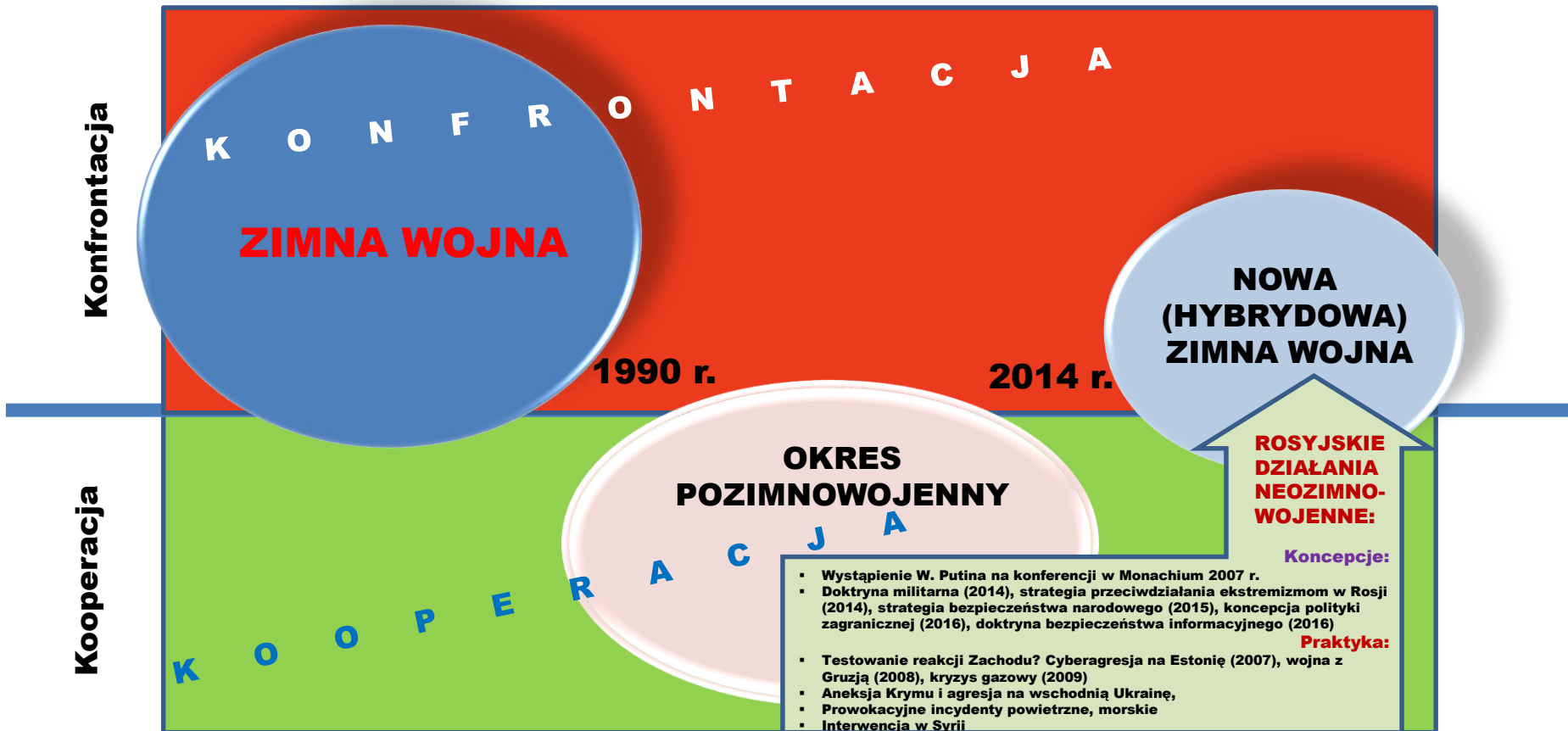
Obszar euroatlantycki

Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(ISIL, migracje. Brak strategii. Interwencja Rosji, Turcja?)

Kryzys w Europie Wschodniej:
(neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, rewizjonizm jako cel i konfrontacja polityczna jako metoda. To nowa jakość: kończy pozimnowojenną erę kooperacji. Wojna hybrydowa, agresja poniżej progu wojny)

Od zimnej wojny do... nowej zimnej wojny

ISTOTA ZMIANY STRATEGICZNEJ

- Nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna**. Aneksja **Krymu** i interwencja zbrojna w **Donbasie** zakończyła okres pozimnowojenny w stosunkach bezpieczeństwa między Rosją i Zachodem
- Wojna zastępcza (proxy war) między Rosją i Zachodem w **Syrii** rozpoczęła praktycznie (zapowiadany werbalnie przez Rosję od dekady) okres konfrontacji politycznej w celu rewizji pozimnowojennego ładu międzynarodowego
- W rezultacie rewizjonistycznej (co do celów) i konfrontacyjnej (co do metod) polityki Rosji wobec Zachodu znaleźliśmy się w okresie nowej, z uwagi na jej treść – **hybrydowej zimnej wojny**

PORÓWNANIE I ZIMNEJ WOJNY XX WIEKU Z NOWĄ (II) ZIMNĄ WOJNĄ XXI WIEKU: stopnie eskalacji

Doktryna presji polityczno-strategicznej

- **Presja polityczno-strategiczna:**
 - **Coercive diplomacy**
 - **Operacje szpiegowskie**
 - **Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja**
 - **Sankcje ekonomiczne**
 - **Dyslokacja i modernizacja SZ**
 - **Manewry wojskowe**
 - **Prowokacyjne incydenty wojskowe**
 - **Proxy wars**

Doktryna skrytej interwencji/agresji podprogowej

- **Skryta interwencja/agresja podprogowa:**
 - **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
 - **Operacje cyberdywersji**
 - **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu**
 - **Osłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach **ćwiczeń typu ZAPAD** w pobliżu granic NATO)**
 - **Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE**

Doktryna agresji ograniczonej

- **Agresja otwarta – ograniczona:**
 - **Przejście od agresji skrytej do otwartej**
 - **Selektywne uderzenia raketowo-lotnicze**
 - **Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)**
 - **Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)**
 - **„Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)**

Wojna na pełną skalę

MAD!!!

- Agresja na pełną skalę
 - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
 - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
 - Błąd ludzki/technologiczny
 - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
 - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

- **Balkany – kryzysy przytłumione, czuwać (Kosowo, BiH)**
- **Konflikt rosyjsko-ukraiński**
- **Kaukaz:**
 - **Rosja – interesy i strategia;**
 - **Gruzja – aspiracje zachodnie i problemy wewnętrzne;**
 - **Armenia – Azerbejdżan/Górny Karabach**

Terroryzm wewnętrzny europejski

- **Źródła i przyczyny odnowienia się**
 - **Nieudane multi-kulti**
 - **Radykalizacja i fundamentalizm w enklawach**
 - **„Samotne wilki”**
- **Zwalczanie**
 - **W ramach UE**
- **Zagrożenia dla Polski**

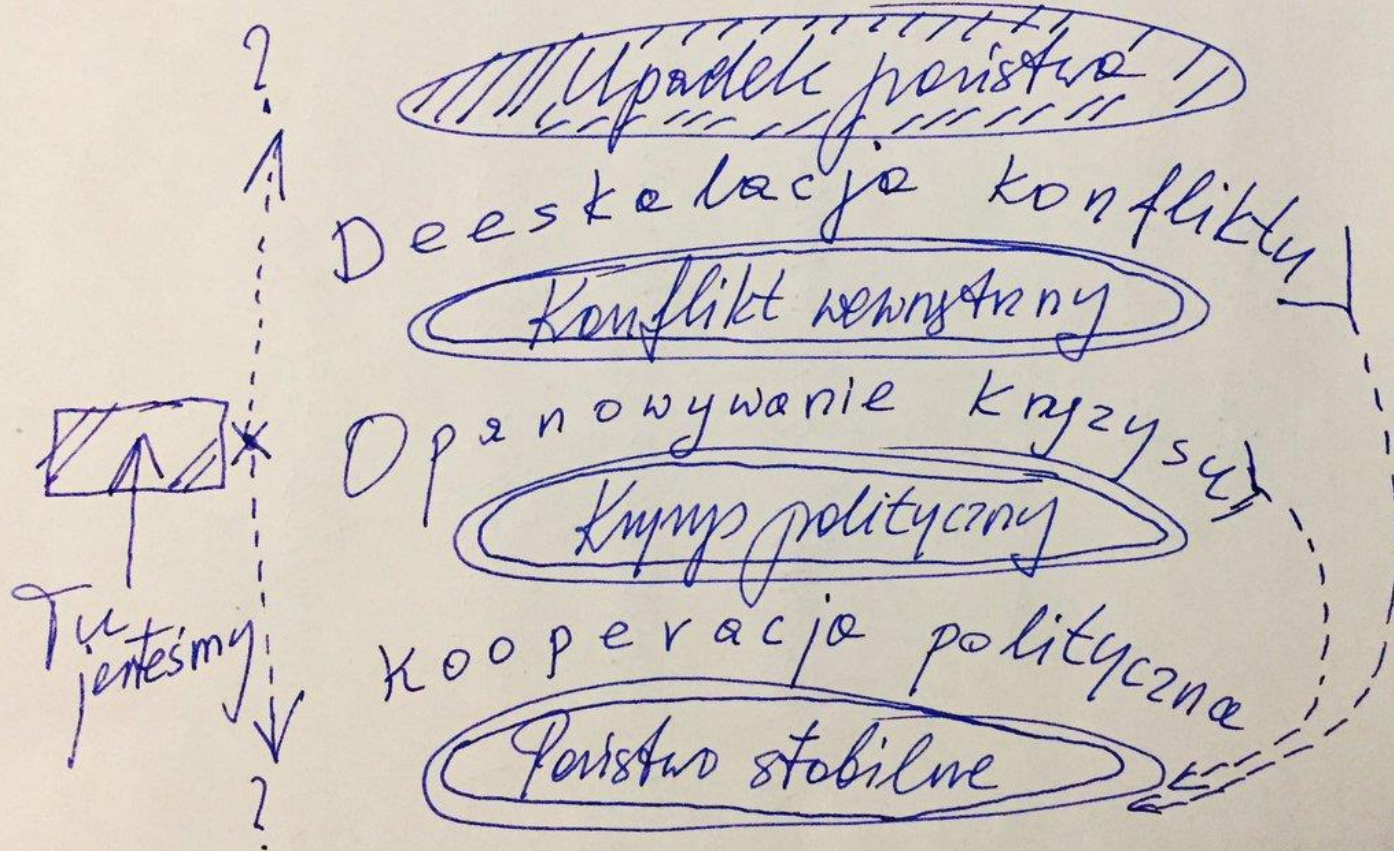

WYMIAR WEWNĘTRZNY

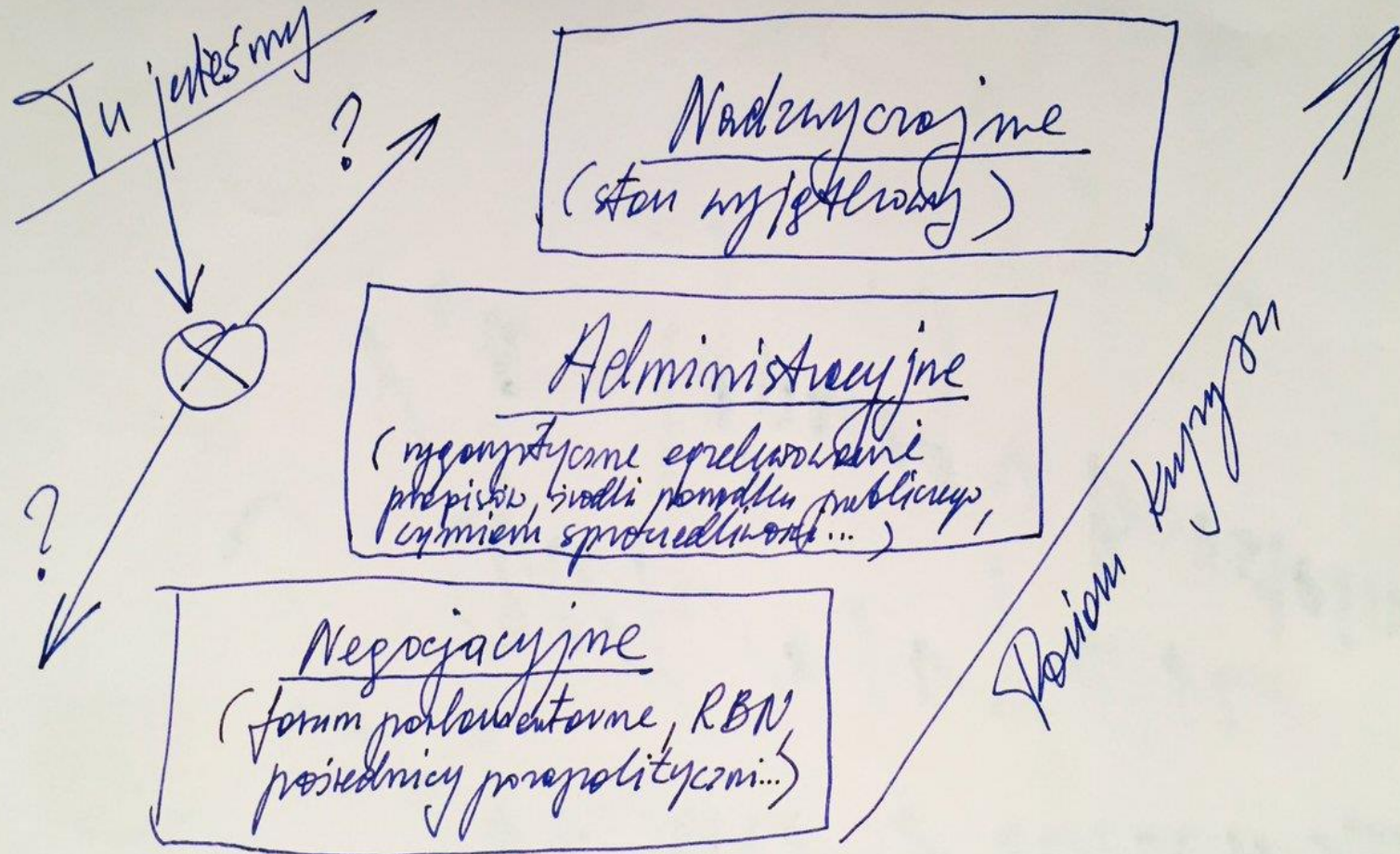
KRAJOWE RYZYKA: zerwanie ciągłości strategicznej

- **Zatrzymanie cyklu planowania i szkolenia operacyjno-strategicznego:**
 - **wdrożenie PSDO: plany operacyjne, ćwiczenie KRAJ-15/16 ...**
- **Chaos w programowaniu rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego:**
 - **programy pozamilitarne, Program Rozwoju SZ 2017-26, 3.fala modernizacji SZ, kontrowersyjna OT, NSR, szkolnictwo ...**
- **Zaniechanie uruchomienia nowego cyklu strategicznego**
 - **SPBN, doktryna info-bezpieczeństwa, odporność strategiczna...**
- **Zakłócenie współpracy międzynarodowej:**
 - **konflikty z sojusznikami, podważenie wiarygodności ...**

Matryca bezpieczeństwa wewnętrznego państwa

Instrumenty negocjacji kryzysowej

SYNTEZA: od I do II (nowej, hybrydowej) ZIMNEJ WOJNY

***W czasach konfrontacji zimnowojennej XX w. (I światowa zimna wojna) główną rolę odgrywało zagrożenie globalną wojną nuklearną**

***Okres pozimnowojenny – to przede wszystkim próby Zachodu budowania kooperatywnego systemu bezpieczeństwa wspólnie z Rosją**

***Po rosyjskiej aneksji Krymu i interwencji na wschodniej Ukrainie zakończyła się era pozimnowojenna w stosunkach bezpieczeństwa Rosja-Zachód**

***Rozpoczęła się nowa zimna wojna – czyli ponowna konfrontacja polityczna między Rosją i Zachodem z groźbą użycia środków przemocy zbrojnej (włącznie z bronią nuklearną) w tle, ale już z bardziej zróżnicowanymi i ograniczonymi formami tych zagrożeń**

***Druga (nowa, hybrydowa) zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem charakteryzuje się bardziej niż ta z XX wieku zróżnicowanymi zagrożeniami wojennymi**

***Presja neozimnowojenna wzbogacona została przede wszystkim o działania w cyberprzestrzeni**

***Szczególnie niebezpieczna w warunkach hybrydowej zimnej wojny jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej” przy pomocy taktycznej broni jądrowej**

***Znalezienie odpowiedzi na te zwłaszcza zagrożenia jest warunkiem skuteczności NATO/UE oraz stabilności stosunków bezpieczeństwa w relacjach Rosja-Zachód**

WOJNA NIE JEST TYLKO PO TO, ABY JĄ PROWADZIĆ. MOŻE BYĆ TAKŻE I JEST (jej groźba!) INSTRUMENTEM ZIMNOWOJENNEJ KONFRONTACJI POLITYCZNEJ: mogą służyć i służą do straszenia/odstraszenia, szantażu/deszantażu

Dziękuję😊

Wspierasz
też na:
www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)